

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Vissa förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag

Fi2023/02676

1 Sammanfattning

Skatteverket har inga invändningar mot att förslagen i promemorian genomförs.

Skatteverket lämnar dock vissa synpunkter på förslagen. Synpunkterna gäller förslag till ändringar och förtydliganden.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket har följande synpunkter på de förslag som lämnas i promemorian.

2.1 Återbetalning av överskott på skattekontot (avsnitt 2.1 och 4.6)

Av 7 § förslaget till lag om skattefrihet och förfarande för kompensation till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag (i fortsättningen kallat lagförslaget) framgår att om det efter en avstämning finns ett överskott på skattekontot efter att kompensation har tillgodoräknats så ska utbetalning av beloppet ske på visst sätt.

Bestämmelsen har utformats på sätt som till stor del motsvarar 64 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL, och 14 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261), SFF. Bestämmelsen i 14 kap. 8 § SFF har dock ändrats genom SFS 2023:469, en ändring som träder i kraft den 1 januari 2024 men som enligt övergångsreglerna får effekt först när utbetalningar från skattekontot kommer att administreras via systemet med transaktionskonto. För att det ska vara tydligt att återbetalning av överskott på skattekontot, som uppstår med anledning av aktuell kompensation, hanteras på samma sätt som andra återbetalningar av överskott på skattekontot, föreslår Skatteverket att skrivningen i 7 § justeras och att det i stället hänvisas till 14 kap. 8 § SFF.

Av avsnitt 4.6 framgår dessutom att en utbetalning i dessa fall ska begränsas på så sätt att utbetalning högst ska göras med det belopp som har beviljats i kompensation. Skatteverket anser att en sådan begränsning avseende beloppet som ska betalas ut även bör framgå av lagtexten.

Skatteverket föreslår därför att 7 § lagförslaget formuleras om enligt följande:

”Om en avstämning av skattekontot visar att det finns ett överskott på kontot efter att kompensation har tillgodoräknats mottagaren, ska utbetalning av

beloppet ske *i enlighet med 14 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261). Utbetalning ska göras med högst det belopp som har beviljats i kompensation.*

En utbetalning enligt första stycket ska inte göras om det finns något hinder som anges i 64 kap. 4 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Om det finns ett överskott på skattekontot efter kreditering av kompensationen, ska intäktsränta enligt 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandelagen beräknas på överskottet från och med dagen efter tillgodoräkandet.”

2.2 Lagförslagets 8 § bör strykas

Bestämmelserna i 8-10 §§ lagförslaget innebär att två beslut måste fattas vid återkrav. Bestämmelsen i 8 § innebär, i jämförelse med 9 och 10 §§, att ett slags fastställelsebeslut ska fattas och som sedan ska följas av ytterligare ett beslut, ett återkravsbeslut. Regleringen avviker från annat förfarande hos Skatteverket och hanteringen vid återkrav blir därigenom onödigt betungande.

Bestämmelsen i 8 § innebär också att Skatteverket måste fatta ett nytt beslut om kompensation även om den ändrade fastställda förvärvsinkomsten inte innebär en beloppsmässigt ändrad kompensation. Detta skulle t.ex. kunna ske för en person vars fastställda förvärvsinkomst ändras inom spannet 424 300 – 710 800 kronor.

I 10 § lagförslaget lämnas det som en befogenhet för Skatteverket att besluta om att återkräva kompensation. Vanligtvis behövs då inget formligt beslut om att inte återkräva, i vart fall så länge inte den enskilda och myndigheten haft kontakt med varandra i frågan. I dessa fall har Skatteverket genom ändringsbeslutet enligt 8 § kontakt med den enskilda. Detta innebär att den enskilda kommer att sväva i ovisshet om Skatteverket kommer att återkräva beloppet eller inte, om inget formligt beslut i frågan fattas.

Detta innebär att Skatteverket samtidigt som ändringsbeslutet, måste fatta ett formligt beslut om att inte återkräva kompensation, om det är den aktuella bedömningen. Formuleringen i andra stycket sista meningen i författningskommentaren till 10 § ”Skatteverkets val att inte återkräva ett felaktigt tillgodoräknat belopp kräver inget separat beslut...” ger stöd för den tolkningen eftersom det synes förutsätta att ett formligt beslut ska fattas, och därmed underrättas den enskilda (jfr 33 § förvaltningslagen, 2017:900). Avslutningen av samma mening (”... och Skatteverket är oförhindrat att senare fatta ett beslut om återkrav.”) tyder emellertid på att ett formligt beslut inte behöver fattas.

Mot denna bakgrund anser Skatteverket att lagförslagets 8 § ska strykas. En sådan strykning möjliggörs av att 10 § förslaget till förordning om kompensation till personer födda 1957 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag (i fortsättningen kallat förordningsförslaget) bedöms även omfatta de fall en ändrad förvärvsinkomst ska leda till en ändrad kompensation.

2.3 Lagförslagets 9 § bör delas upp i två paragrafer

Bestämmelsen i 9 § lagförslaget anger två motsatta situationer. Det första stycket utgör ett konstaterande av en återbetalningsskyldighet medan det andra stycket handlar om den

motsatta situationen, att ytterligare kompensation ska beviljas, och då utan att det anges att det ska beslutas om mer kompensation.

För att öka tydligheten föreslår Skatteverket att lagförslagets 9 § delas upp i två paragrafer, varvid nuvarande andra stycket kompletteras med ett beslutsmoment:

”8 § Om kompensation har tillgodoräknats med ett för lågt belopp ska Skatteverket ändra sitt tidigare beslut om kompensation, och tillgodoräknande och utbetalning av tillkommande kompensation ska göras enligt 6–7 §§.

9 § Mottagaren är återbetalningsskyldig om beslutad kompensation har tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp.”

2.4 Betalningsfrister vid återkrav (avsnitt 2.1)

I 10 § lagförslaget regleras bland annat betalningsfrister vid återkrav. För att tydliggöra för den enskilde vad betalningsfristerna innebär föreslår Skatteverket att regeln formuleras så att det framgår tydligt att beloppet ska vara betalt en viss dag. Skrivningen i första stycket ”...när beloppet senast ska betalas” bör ersättas med ”...när beloppet senast ska vara betalt.” och skrivningen i andra stycket ”Återbetalning ska göras senast den förfallodag...” bör ersättas med ”Beloppet ska senast vara betalt den förfallodag...” Genom att justera dessa skrivningar blir det tydligt för den enskilde att det är tidpunkten då beloppet bokförs på det särskilda kontot som är avgörande (jfr 11 §). Motsvarande justering bör med fördel även göras i 14 § där man i första stycket i stället för ”... till den dag betalning sker.” bör skriva ”... till den dag då beloppet har betalats.”

2.5 Forumregeln för kompensation bör följa vad som gäller inom skatteförfarandet (avsnitt 2.1, 2.4 och 4.12)

I promemorian anges att vilken förvaltningsrätt som kommer att hantera ett överklagande beror på var Skatteverket har fattat sitt beslut (s. 30). Detta följer av 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Även om beslutsförfarandet i den föreslagna kompensationen inte direkt sker enligt SFL, finns det klara direkta och indirekta kopplingar till SFL och till inkomstskattelagen (1999:1229).

I promemorian uttalas dessutom vad gäller skatteplikten att det finns en stark koppling mellan skattepliktig verksamhet och kompensationen (s. 20). Det lyfts också fram beträffande verkställigheten att det är onödigt komplicerat att en person som efter omprövning ska betala ytterligare skatt samt återbetala kompensation, ska ha två olika tidpunkter och processer att förhålla sig till (s. 25).

Med hänsyn till kopplingarna till skatteförfarande och inkomstskatt är det olyckligt att överklaganden av slutlig skatt och av kompensation kan hamna i olika förvaltningsrätter. En jämförelse bör också göras med regleringen i 27 § lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Skatteverket föreslår därför att 23 § lagförslaget och 14 § förordningsförslaget kompletteras med ett ytterligare stycke av följande lydelse:

”Skatteverkets beslut överklagas till den förvaltningsrätt som anges i 67 kap. 7 § skatteförfarandelagen (2011:1244).”

2.6 Senarelagd höjning av åldersgränsen för personer födda 1959 (avsnitt 5)

I promemorian föreslås att den kommande höjningen av åldersgränsen till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget ska senareläggas med ett år, från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027.

I linje med detta föreslår Skatteverket att även höjningen av åldersgränsen för när bara ålderspensionsavgift ska betalas på avgiftspliktig ersättning respektive avgiftspliktig inkomst enligt 2 kap. 27 § och 3 kap. 15 § socialavgiftslagen (2000:980) ska senareläggas med ett år, från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027. Motsvarande bör också göras för åldersgränsen i bestämmelserna om avdrag för egenavgifter i 12 kap. 36 § andra stycket inkomstskattelagen samt om avdrag vid beräkning av egenavgifter i 3 kap. 18 § andra stycket socialavgiftslagen.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Katrin Westling Palm och föredragits av rättsliga experten Lina Gustafsson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Fredrik Holmberg, rättschefen Michael Erliksson, enhetschefen Robert Grossi, sektionschefen Peter Ljungqvist och rättsliga experten Fredrik Nordling.

Katrin Westling Palm